

THÔNG TIN CHUNG VỀ SÁNG KIẾN

1. Tên sáng kiến: **Một số biện pháp chỉ đạo, quản lí dạy học tiếp cận phát triển phẩm chất, năng lực cho học sinh lớp 5.**

2. Lĩnh vực áp dụng sáng kiến: Quản lí

3. Tác giả:

Họ và tên: **Bùi Quý Hữu**

Nam (nữ): **Nam**

Ngày, tháng, năm sinh: 24/10/1974

Trình độ chuyên môn: Thạc sĩ Quản lí giáo dục

Chức vụ, đơn vị công tác: Phó Hiệu trưởng Trường Tiểu học Hoàng Diệu
Gia Lộc, Hải Dương.

Điện thoại: 0912887988

4. Đơn vị áp dụng sáng kiến lần đầu (nếu có):

Trường Tiểu học Hoàng Diệu, xã Hoàng Diệu, huyện Gia Lộc, tỉnh Hải
Dương.

Điện thoại: 02203.715.124

5. Các điều kiện cần thiết để áp dụng sáng kiến:

- Trường có cơ sở vật chất cơ bản đáp ứng dạy học tối thiểu.
- Cán bộ quản lí, giáo viên có trách nhiệm trong công tác.

6. Thời gian áp dụng sáng kiến lần đầu: Áp dụng từ năm học 2022-2023.

7. Cam kết không sao chép vi phạm bản quyền: Đây là sáng kiến do tôi viết. Nếu sao chép, tôi hoàn toàn chịu trách nhiệm.

TÁC GIẢ
(ký, ghi rõ họ tên)

XÁC NHẬN CỦA ĐƠN VỊ ÁP DỤNG
SÁNG KIẾN

Bùi Quý Hữu

TÓM TẮT SÁNG KIẾN

1. Hoàn cảnh nảy sinh sáng kiến

Để đáp ứng với yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, trong bối cảnh hội nhập quốc tế, Việt Nam đã và đang thực hiện đổi mới giáo dục phổ thông trong đó có giáo dục tiểu học; đổi mới mục tiêu giáo dục từ chủ yếu trang bị kiến thức cho người học sang trang bị những năng lực cần thiết cho các em: năng lực hợp tác, năng lực giao tiếp, năng lực phát hiện và giải quyết vấn đề, năng lực quản lý, có khả năng thích ứng với những thay đổi trong cuộc sống.

Những năm học gần đây, Việc chỉ đạo đổi mới PP, hình thức dạy học góp phần bắt nhịp với thực hiện theo chương trình GDPT 2018 được quan tâm. Đội ngũ quản lý trường học đã có những thay đổi nhận thức. Họ thấy được ý nghĩa, tầm quan trọng của dạy học phát triển phẩm chất, năng lực người học. Song khi thực hiện còn gặp khó khăn vướng mắc như:

- Tâm lý ngại thay đổi của cả cán bộ quản lý lẫn giáo viên.
- Nội dung dạy học lớp 5 còn chưa tinh giản, bố trí chưa hợp lí, một số nội dung không còn phù hợp, một số nội dung thiếu để học tiếp lớp 6 chương trình mới... cần các nhà quản lý chỉ đạo sắp xếp, thay đổi, bổ sung.
- Việc xây dựng kế hoạch tổ chức đổi mới phương pháp và hình thức dạy học chưa được quan tâm.
- Cơ sở vật chất, phương tiện đồ dùng dạy học còn thiếu, nhận thức về việc tổ chức các hoạt động dạy học còn bó hẹp trong khuôn viên nhà trường.
- Công tác kiểm tra đánh giá còn trú trọng đánh giá điểm số, đánh giá thời điểm, chưa quan tâm xây dựng đánh giá theo quá trình, đánh giá năng lực phẩm chất của học sinh.

Do vậy việc chỉ đạo, quản lý dạy học tiếp cận phát triển phẩm chất, năng lực cho học sinh lớp 5 còn nhiều lúng túng, hiệu quả chưa cao.

Từ những lí do trên, tác giả chọn nghiên cứu đề tài: **“Một số biện pháp chỉ đạo, quản lý dạy học tiếp cận phát triển phẩm chất, năng lực cho học sinh lớp 5”**.

2. Điều kiện, thời gian, đối tượng áp dụng sáng kiến

Điều kiện: CSVC cơ bản đáp ứng cơ bản cho hoạt động dạy học.

Hoạt động đổi mới phương pháp và hình thức dạy học được ban giám hiệu, giáo viên quan tâm.

Thời gian: Năm học 2022-2023

Đối tượng áp dụng: Cán bộ quản lý trường tiểu học; giáo viên giảng dạy trực tiếp lớp 5.

3. Nội dung sáng kiến

Trên cơ sở nghiên cứu lí luận, đánh giá thực trạng về các mặt, tác giả đề xuất một số biện pháp:

Biện pháp 1: Làm tốt công tác tư tưởng, chính trị cho đội ngũ giáo viên.

Biện pháp 2: Chỉ đạo, quản lí việc thay đổi, tinh giản, sắp xếp NDhọc tập.

Biện pháp 3: Chỉ đạo, quản lí việc đổi mới PP, hình thức dạy học.

Biện pháp 4: Quản lí, tăng cường CSVC, phương tiện, thiết bị dạy học.

Biện pháp 5: Chỉ đạo, quản lí công tác kiểm tra, đánh giá theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực học sinh.

4. Khẳng định giá trị, kết quả đạt được của sáng kiến

Sáng kiến thay đổi lớn trong việc quản lí dạy học trong nhà trường, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục học sinh.

Giáo viên, học sinh có trách nhiệm và tham gia hoạt động dạy học một cách chủ động, tích cực, sáng tạo hơn.

5. Đề xuất kiến nghị để thực hiện áp dụng hoặc mở rộng sáng kiến

Các cấp quản lí cần quan tâm đến việc bồi dưỡng kiến thức quản lí cho hiệu trưởng, phó hiệu trưởng, tổ trưởng tổ chuyên môn.

Quan tâm đầu tư nguồn ngân sách để bổ sung cơ sở vật chất trang thiết bị dụng cụ phục vụ giảng dạy.

MÔ TẢ SÁNG KIẾN

1. Lí do chọn đề tài

Sinh thời chủ tịch Hồ Chí Minh đã dạy: "*Vì lợi ích mười năm thì phải trồng cây, vì lợi ích trăm năm thì phải trồng người*". Đó cũng là một nhiệm vụ vô cùng quan trọng mà Đảng và cả xã hội đều quan tâm. Muốn sự nghiệp "trồng người" đạt được hiệu quả, xã hội có những người chủ xứng đáng, những công dân tốt thì ngay khi các em là HS tiểu học chúng ta cần có trách nhiệm tổ chức các hoạt động giáo dục để các em có cơ hội làm việc và học tập. Từ đó giúp các em hình thành những phẩm chất và năng lực cần thiết để thích ứng với việc học lên THCS và trong cuộc sống.

Đào tạo những con người có phẩm chất, năng lực tốt là nhiệm vụ quan trọng của nhà trường. Các phẩm chất mà học sinh cần có: Yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm. Các năng lực mà học sinh hình thành, rèn luyện và thể hiện tốt đó là: 3 năng lực chung (Tự chủ và tự học; Giải quyết vấn đề và sáng tạo; Giao tiếp và hợp tác); 07 năng lực đặc thù (Ngôn ngữ, Tính toán, Tin học, Công nghệ, Thể chất, Thẩm mỹ, Tìm hiểu TN-XH). Để có được các điều đó, nhà trường cần chỉ đạo, quản lí tốt việc dạy học. Ngày nay, trong đời sống công nghiệp và khoa học phát triển, những người làm công tác quản lí trường học càng hiểu một cách sâu sắc hơn ai hết về tầm quan trọng của giáo viên trong sự nghiệp giáo dục nói chung, trong sự tồn tại và phát triển của trường mình nói riêng. Bởi có đội ngũ giáo viên giỏi về năng lực chuyên môn, nhiệt tình mới thực hiện tốt nhiệm vụ giảng dạy, tạo được uy tín và “thương hiệu” cho nhà trường.

Trong năm học 2022-2023, việc thực hiện chương trình giáo dục phổ thông 2018 đã được tiến hành đối với các lớp 1,2,3. Ở các lớp 4, 5 vẫn thực hiện chương trình 2006 nhưng điều chỉnh nội dung dạy học.

Chính vì vậy, việc tổ chức quản lí như thế nào để việc dạy học tiếp cận theo chương trình giáo dục phổ thông 2018 có hiệu quả cũng đặt ra nhiều thách thức đối với ban giám hiệu. Vì vậy, tôi đã chọn đề tài: **“Một số biện pháp chỉ đạo, quản lí dạy học tiếp cận phát triển phẩm chất, năng lực cho học sinh**

lớp 5”. Qua đây, tôi mong muốn góp phần vào việc nâng cao chất lượng dạy học lớp 5 theo hướng phát triển phẩm chất và năng lực học sinh. Tạo tiền đề, bước chuẩn bị tốt nhất để thực hiện chương trình giáo dục phổ thông mới đối với lớp 5 trong những năm học sau.

2. Thực trạng chỉ đạo, quản lí dạy học tiếp cận phát triển phẩm chất năng lực cho học sinh lớp 5

Ngại thay đổi là một những điều luôn thường trực trong mỗi con người. Quản lí dạy học theo chuẩn kiến thức, kĩ năng đã được diễn ra từ lâu, tạo thành lối mòn ăn sâu vào đội ngũ cán bộ quản lí trong mỗi nhà trường. Nhưng trong thời đại ngày nay sự bùng nổ của công nghệ thông tin, của trí tuệ nhân tạo hay cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 đã và đang làm thay đổi mạnh mẽ và nhanh chóng thế giới, thay đổi nền giáo dục. Việc quản lí dạy học theo chuẩn kiến thức kĩ năng không còn phù hợp nữa.

Nội dung được đưa vào giảng dạy lớp 5 đã từ lâu, nhiều nội dung không còn phù hợp với thực tế cuộc sống hiện nay. Các nội dung nặng về lí thuyết còn nhiều. Việc bố trí sắp xếp các nội dung còn trùng lặp, thiếu thiết thực với cuộc sống không phù hợp để học nên lớp 6 (đã thực hiện chương trình giáo dục phổ thông mới 2018). Mặt khác ở lớp 5, nhiều nội dung chưa đưa vào để học sinh sau khi hoàn thành chương trình tiểu học có thể tiếp cận ngay với chương trình, sách giáo khoa mới. Thói quen quản lí theo sách giáo khoa như là bắt buộc, không dám lược bỏ, thay đổi, bổ sung nội dung dạy học; coi sách giáo khoa là pháp lệnh. Ví dụ: môn Toán, tuần 4, thêm nội dung: Đơn vị đo nhiệt độ, đơn vị đo góc. Môn Kỹ thuật thêm nội dung sử dụng tủ lạnh, điện thoại....

Quản lí về việc đổi mới phương pháp còn chưa rõ nét, chung chung, nhiều cán bộ quản lí nhà trường vẫn yêu cầu giáo viên giảng dạy theo quy trình đã được đưa ra, ít tạo cơ hội cho giáo viên sáng tạo, chủ động.... Chưa xây dựng kế hoạch, lộ trình cho việc đổi mới phương pháp, hình thức dạy học mà chỉ hô hào chung chung. Chưa tạo được cảm hứng cho giáo viên trong việc đổi mới

phương pháp và hình thức dạy học. Chưa có phương pháp để tổ chức cho giáo viên thay đổi.

Việc bổ sung cơ sở vật chất, trang thiết bị, phương tiện dạy học còn trông chờ vào cấp trên; cán bộ quản lý chưa nhận thức đúng môi trường học sinh học tập (còn bó hẹp trong nhà trường), từ đó chưa xây dựng kế hoạch tổ chức các hoạt động giáo dục trên thực địa, trong xí nghiệp, hộ gia đình...

Việc chỉ đạo công tác kiểm tra, đánh giá còn nặng về đánh giá điểm số, đánh giá theo thời điểm, chưa quan tâm đến đánh giá quá trình, đánh giá phẩm chất, năng lực học sinh.

3. Các biện pháp

3.1. Làm tốt công tác tư tưởng, chính trị cho đội ngũ giáo viên

3.1.1. Ý nghĩa của biện pháp

Như chúng ta biết, tư tưởng không thông vác bình tông không nổi. Do vậy công tác tư tưởng rất quan trọng trong mọi công việc nói chung và trong đổi mới cách dạy nói riêng. Giáo viên thông về tư tưởng thì mọi việc dù lớn đến nhỏ đều có thể giải quyết suôn sẻ. Nếu giáo viên tin tưởng vào việc dạy học theo phát triển phẩm chất, năng lực của học sinh sẽ đem lại lợi ích to lớn cho các em trong hiện tại và tương lai thì tự bản thân họ sẽ thay đổi nội dung, phương pháp và hình thức dạy học.

3.1.2. Cách thức thực hiện

Ban giám hiệu tìm hiểu tâm tư nguyện vọng của đội ngũ giáo viên thông qua các buổi nói chuyện, tâm sự riêng bên ngoài các cuộc họp hay trong những chuyến đi thực tế, ngoại khóa hoặc trong các buổi sinh hoạt tập thể...

Trong công tác xây dựng kế hoạch, ban giám hiệu quan tâm đến công tác tư tưởng, chính trị.

Ban giám hiệu lựa chọn phù hợp cách thức trao đổi, chia sẻ lợi ích, ý nghĩa, tầm quan trọng của việc chuyển từ dạy học theo chuẩn kiến thức, kỹ năng sang dạy học theo phát triển phẩm chất và năng lực của học sinh. Việc làm này sao cho tự nhiên không gò bó cứng nhắc, tránh mệnh lệnh hành chính.

Ban giám hiệu tổ chức và chỉ đạo tổ chuyên môn 4, 5 thực hiện các buổi tọa đàm, trao đổi kinh nghiệm về ý nghĩa, tầm quan trọng của việc dạy học theo phát triển phẩm chất, năng lực học sinh.

3.1.3. Điều kiện thực hiện

Ban giám hiệu cần tôn trọng, động viên kịp thời, luôn đồng hành, chia sẻ những khó khăn, vướng mắc trong công việc cũng như trong cuộc sống. Đặc biệt ban giám hiệu chú ý quan tâm xây dựng tập thể giáo viên đoàn kết, nhất trí, thương yêu, giúp đỡ nhau.

Tập thể nhà trường cần giữ được bầu không khí vui vẻ, thông cảm với nhau. Nhà trường là một tổ ấm gia đình, trong đó mọi thành viên đều chân tình cởi mở.

Giáo viên luôn tìm thấy nguồn động viên khích lệ từ tập thể, yên tâm phấn đấu vươn lên trong công tác.

Ban giám hiệu cần có kỹ năng mềm trong công tác quản trị nhà trường.

Việc tuyên truyền, phổ biến kế hoạch đổi mới phương pháp, hình thức dạy học nhằm nâng cao nhận thức, tạo tính cấp bách về đổi mới phương pháp dạy học đối với các thành viên trong nhà trường cần liên tục, thường xuyên. Ban giám hiệu cần tạo ra sự đồng thuận, ủng hộ của những người liên quan; lôi kéo mọi lực lượng trong và ngoài trường cùng tham gia quá trình đổi mới phương pháp, hình thức dạy học của nhà trường.

Để tạo ra sự đồng thuận cần làm tốt công tác truyền thông bằng việc cung cấp đầy đủ, kịp thời thông tin, tuyên truyền cho mọi người cùng thấy được sự cần thiết và lợi ích của việc đổi mới phương pháp dạy học. Kinh nghiệm cho thấy mọi sự thay đổi sẽ gặp phải các phản ứng từ nhiều phía nếu công tác truyền thông không tốt, chưa làm cho giáo viên, xã hội hiểu và chia sẻ với các đổi mới.

Sử dụng nhiều diễn đàn khác nhau theo nguyên tắc “Lặp lại, lặp lại và lặp lại”; thuyết phục bằng sự làm gương của hiệu trưởng, phó hiệu trưởng, tổ trưởng chuyên môn và thành công bước đầu của cốt cán trong thực hiện đổi mới phương pháp dạy học.

3.2. Chỉ đạo, quản lý việc thay đổi, tinh giản, sắp xếp nội dung học tập

3.2.1. Ý nghĩa của giải pháp

Một trong yếu tố để giáo viên lớp 5 dạy học tiếp cận theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực học sinh đó là việc sắp xếp, thay đổi, tinh giản nội dung giảng dạy. Việc làm này có ý nghĩa cực kì to lớn nhưng không phải giáo viên, người quản lý nào cũng thực hiện được. Nội dung dạy học phù hợp, giáo viên mới có thể sử dụng, khai thác để phát triển phẩm chất, năng lực người học. Do vậy việc quản lý, chỉ đạo việc tinh giản, thay đổi, sắp xếp nội dung dạy học là rất cần thiết và quan trọng.

3.2.2. Cách thức thực hiện

Cán bộ quản lý nắm vững nội dung trong công văn hướng dẫn tinh giản của Bộ GD&ĐT, của Sở GD&ĐT, của Phòng GD&ĐT. Tổ chức quán triệt, triển khai đến giáo viên dạy lớp 5 một cách cụ thể, chi tiết.

Ban giám hiệu giao cho mỗi giáo viên phụ trách một phân môn; tổ chức cho giáo viên lớp 5 xây dựng kế hoạch môn học bám sát với hướng dẫn, khả năng của học sinh và tình hình thực tế của địa phương.

Ban giám hiệu chỉ đạo các tổ chuyên môn thường xuyên tổ chức các buổi họp rút kinh nghiệm việc thực hiện thay đổi, sắp xếp nội dung giảng dạy.

Ban giám hiệu thường xuyên kiểm tra để điều chỉnh kịp thời các nội dung dạy học, các chủ đề liên môn chưa phù hợp.

Ban giám hiệu phối hợp tổ chức các buổi trao đổi chia sẻ kinh nghiệm xây dựng kế hoạch môn học lớp 5 giữa các trường học trong huyện.

Giao quyền tự chủ cho tổ chuyên môn xây dựng và thực hiện chương trình giáo dục

3.2.3. Điều kiện thực hiện

Cán bộ quản lý cần có năng lực quản trị trường học, hiểu biết nội dung dạy học của khối 5 theo chương trình 2006 và chương trình GDPT mới 2018. Người quản lý phải nắm vững nội dung chương trình dạy học của khối lớp 5 là một

đảm bảo đầu tiên để chỉ đạo, quản lý thực hiện tốt nội dung chương trình dạy học sau khi giáo viên, tổ chuyên môn đề xuất.

Giáo viên cần mạnh dạn thay đổi nội dung chưa phù hợp với tình hình thực tế của địa phương, những nội dung cập nhật cái mới, tính thời sự, phù hợp với thời kì chuyển đổi số; mạnh dạn sắp xếp các bài theo chủ đề liên môn.

Việc dạy học hiện nay chủ yếu được thực hiện trên lớp theo bài/tiết trong sách giáo khoa, trong phạm vi một tiết học, không đủ thời gian triển khai đầy đủ các hoạt động học của học sinh theo tiến trình sư phạm của một phương pháp dạy học tích cực. Hiệu trưởng cần phá bỏ rào cản này bằng cách giao cho tổ chuyên môn và giáo viên chủ động cấu trúc, sắp xếp lại nội dung dạy học của từng môn học trong chương trình giáo dục hiện hành thành những chủ đề dạy học, có thể chuyển một số nội dung dạy học thành các hoạt động trải nghiệm sáng tạo, thực hiện ngoài lớp học phù hợp với các phương pháp và kỹ thuật dạy học tích cực được lựa chọn thay cho việc dạy học đang được thực hiện theo từng bài/tiết trong sách giáo khoa như hiện nay.

Song ban giám hiệu, tổ trưởng chuyên môn phân công nhau theo dõi, nắm tình hình thực hiện chương trình dạy học hàng tuần, hàng tháng; sử dụng các biểu bảng, lịch kiểm tra học tập, giảng dạy vv... Đồng thời tạo điều kiện để giáo viên chủ động thực hiện nội dung trong chương trình khung của Bộ GD&ĐT, Sở GD&ĐT quy định. Chỉ đạo giáo viên vận dụng sáng tạo, linh hoạt, phù hợp với đặc điểm của nhà trường, với lớp và hoàn cảnh địa phương.

3.3. Chỉ đạo, quản lý việc đổi mới phương pháp và hình thức dạy học

3.3.1. Ý nghĩa của biện pháp

Khi tư tưởng của giáo viên đã thông, nội dung dạy học phù hợp, thì phương pháp và hình thức dạy học là bước quan trọng để hiện thực hóa dạy học phát triển phẩm chất năng lực học sinh. Việc đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy tính tích cực, độc lập, sáng tạo của học sinh để từ đó bồi dưỡng cho học sinh phương pháp tự học, hình thành khả năng học tập suốt đời là một nhu cầu tất yếu trong nhà trường. Các giờ học chuyển từ chủ yếu diễn ra trên lớp

học truyền thống sang việc đa dạng hóa các hình thức dạy học, kết hợp cả trong và ngoài lớp học, ngoài nhà trường, dạy học tại di sản, dạy học gắn với sản xuất kinh doanh, tăng cường các hoạt động xã hội, tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin, nghiên cứu khoa học, hoạt động trải nghiệm sáng tạo, chuyển từ chủ yếu dạy học toàn lớp sang kết hợp giữa dạy học nhóm nhỏ, cá nhân với toàn lớp học... có ý nghĩa lớn cho việc hình thành phẩm chất, năng lực của học sinh theo chương trình giáo dục phổ thông 2018.

3.3.2. *Cách thức thực hiện*

Quản lý sự thay đổi thực chất là kế hoạch hóa và chỉ đạo triển khai sự thay đổi để đạt được mục tiêu đề ra. Quản lý đổi mới phương pháp, hình thức dạy học trong trường học dựa theo “Quản lý sự thay đổi” trải qua ba giai đoạn:

Giai đoạn 1: Chuẩn bị đổi mới phương pháp, hình thức dạy học:

Đây là giai đoạn chuẩn bị tâm thế cho mọi thành viên sẵn sàng và có đủ khả năng để thực hiện việc đổi mới phương pháp, hình thức dạy học. Ban giám hiệu bồi dưỡng giáo viên về thái độ, kiến thức, kỹ năng tạo động cơ thay đổi và tạo cảm giác an toàn để họ sẵn sàng cho thay đổi. Chuẩn bị các điều kiện tối thiểu để triển khai đổi mới phương pháp, hình thức dạy học. Xây dựng kế hoạch về đổi mới phương pháp và hình tổ chức dạy học tích cực; các biện pháp và kỹ thuật dạy học mới, ứng dụng công nghệ thông tin trong hình thức, phương pháp dạy học. Chỉ đạo giáo viên xây dựng kế hoạch tự bồi dưỡng theo từng năm học.

Giai đoạn 2: Thực hiện đổi mới phương pháp, hình thức dạy học:

Ở giai đoạn này tiến hành thay đổi theo một lộ trình xác đáng (phù hợp với điều kiện, nguồn lực và mức độ phát triển của nhà trường cũng như trong một bối cảnh cụ thể liên quan trực tiếp đến nhà trường) với lưu ý việc tạo động lực và giảm sự phản ứng khi thực hiện thay đổi. Đánh giá kết quả thực hiện thay đổi (có thể đánh giá theo từng giai đoạn) và điều chỉnh nếu thấy cần thiết. Thực chất đây là giai đoạn triển khai kế hoạch đã được lập.

Giai đoạn 3: Phát triển bền vững kết quả đổi mới phương pháp, hình thức dạy học:

Giáo viên cần xóa bỏ các rào cản, hỗ trợ thúc đẩy đổi mới phương pháp, hình thức dạy học. Ban giám hiệu tìm các biện pháp duy trì “cái thay đổi” đã đạt được để nhà trường phát triển bền vững với những “cái mới” đã hình thành, tức là duy trì “cái mới” đã đạt được.

Ở mỗi giai đoạn, phân công giáo viên cốt cán của nhà trường phụ trách, ở gian đoạn 2, 3 tăng cường dạy thực nghiệm trên lớp.

Tổ chức các buổi bồi dưỡng thiết thực hiệu quả. Ban giám hiệu quan tâm đến sinh hoạt chuyên môn theo nghiên cứu bài học.

Mời các giảng viên cốt cán cấp tỉnh, các giảng viên của trường đại học, nhà viết sách... về trao đổi chia sẻ (nếu cần thiết).

Thường xuyên làm tốt công tác kiểm tra, phát hiện các cá nhân, nhóm lớp mạnh dạn ứng dụng, vận dụng các kỹ thuật dạy học tích cực vào giảng dạy. Nhân rộng điển hình và có hình thức khen thưởng động viên kịp thời.

3.3.3. Điều kiện thực hiện.

Ban giám hiệu, tổ chuyên môn cần quan tâm đến việc đổi mới phương pháp và hình thức dạy học.

Tổ chuyên môn cần làm tốt sinh hoạt chuyên môn theo nghiên cứu bài học, sinh hoạt chuyên đề đổi mới phương pháp và hình thức dạy học.

Mỗi giáo viên cần coi việc đổi mới phương pháp, hình thức dạy học là nhu cầu tất yếu, là việc làm thường xuyên của mỗi cá nhân.

Thống nhất lộ trình đổi mới phương pháp dạy học và đề nghị cam kết từ những người liên quan đến nội dung thực hiện theo lộ trình đã thống nhất.

Công tác quản lý trong nhà trường cũng phải thay đổi: chuyển từ thực hiện kiểu quản lý áp đặt mệnh lệnh từ trên xuống; thực hiện rập khuôn, máy móc theo quy định của cấp trên, cơ chế quản lý hạn chế khả năng sáng tạo của giáo viên và học sinh, thiếu tính tự chủ, chưa đáp ứng tính phù hợp,... sang đổi mới quản lý theo định hướng dân chủ hóa, phân cấp quản lý, giao quyền tự chủ để phát huy tính chủ động, sáng tạo phù hợp thực tế của các nhà trường, của GV.

Ban giám hiệu cần tìm hiểu và phân loại các nhóm đối tượng: nhóm sẵn sàng đổi mới; nhóm phản đối đổi mới; nhóm không ủng hộ ngay nhưng cũng không phản đối. Thành lập một nhóm cốt cán gồm những người có năng lực, có kỹ năng, kinh nghiệm, có nhiều mối quan hệ và có thẩm quyền sẽ làm cho sự thay đổi dễ thành công hơn. Cần tạo một nhóm tiên phong dẫn đường đủ mạnh để có thể dẫn dắt đổi mới phương pháp, hình thức dạy học thành công. Nhóm phải đảm bảo 4 yếu tố: Quyền hạn (có nhiều cá nhân chủ chốt, đặc biệt là các nhà quản lý chính để cho nhóm bảo thủ không thể dễ dàng phá bỏ sự đổi mới tiến bộ); Chuyên môn (nhóm phải là những người có kinh nghiệm, năng lực cao về chuyên môn để có thể ra những quyết định thông minh và đúng đắn); Sự tin cậy (gồm những người đủ uy tín và có được lòng tin cao từ những người khác trong nhà trường để đảm bảo rằng những tuyên bố của nhóm sẽ được mọi người lắng nghe nghiêm túc); Có khả năng lãnh đạo (nhóm hội tụ lãnh đạo có khả năng dẫn dắt công cuộc đổi mới).

Việc thành lập nhóm cốt cán cần thực hiện ngay khi bắt đầu xây dựng kế hoạch. Đội ngũ này sẽ cùng với ban giám hiệu tham gia vào đánh giá thực trạng nhà trường, phân tích bối cảnh để cùng xây dựng kế hoạch. Đồng thời nhóm cũng sẽ là những người đầu tiên thực thi kế hoạch đổi mới phương pháp, hình thức dạy học của nhà trường. Khi tạo ra những thành công đầu tiên sẽ tạo động lực và thu hút những người còn đang lưỡng lự đi theo.

Như vậy, trong nhà trường nhóm này thường bao gồm ban giám hiệu, các tổ trưởng chuyên môn, trưởng các đoàn thể liên quan, giáo viên có năng lực và sẵn sàng đổi mới. Nhóm cần có thêm những thành phần bên ngoài nhà trường là những người có hiểu biết, ủng hộ sự đổi mới và có uy tín đối với lãnh đạo các cấp chính quyền địa phương hoặc cộng đồng, đồng thời có uy tín đối với các thành viên khác trong nhà trường.

Ban giám hiệu cần thường xuyên đánh giá sự thay đổi nhận thức về đổi mới phương pháp, hình thức dạy học của giáo viên. Dựa vào một số tiêu chí:

- Thay đổi cách chuẩn bị giờ dạy của giáo viên.

- Thay đổi cách tổ chức hoạt động học của học sinh.
- Thay đổi cách đánh giá học sinh.
- Thay đổi về phương pháp học của học sinh.

3.4. Quản lí, tăng cường cơ sở vật chất, phương tiện, thiết bị dạy học

3.4.1. Ý nghĩa của biện pháp

Các điều kiện, phương tiện, đồ dùng dạy học có nghĩa nghĩa quan trọng đối với dạy học theo chương trình mới. Do đặc điểm tâm sinh lí học sinh tiểu học rất hứng thú với các hình ảnh trực quan. Nếu trực quan sinh động, mô hình học tập cuốn hút, có điều kiện được trải nghiệm với những môi trường thật hoặc mô hình mô phỏng... thì học sinh rất hứng thu và tích cực tham gia hoạt động, qua đó phẩm chất và năng lực học sinh sẽ được hình thành. Cơ sở vật chất, phương tiện, đồ dùng dạy học cũng là yếu tố quan trọng giúp giáo viên có điều kiện đổi mới phương pháp, hình thức dạy học một cách tốt nhất để đạt yêu cầu mong muốn. Chính vì điều đó việc bổ sung cơ sở vật chất, phương tiện, đồ dùng dạy học nhất là các đồ dùng hiện đại là hết sức quan trọng và cần thiết.

3.4.2. Cách thức thực hiện

Động viên giáo viên quan tâm sử dụng đồ dùng hiện có; tăng cường cải tạo, sửa chữa, tự làm đồ dùng, thiết bị dạy học.

Hiệu trưởng linh hoạt, năng động tìm nguồn để mua sắm các phương tiện dạy học hiện đại như: máy chiếu, ti vi thông minh, bảng tương tác, máy tính...

Chuyển từ việc chủ yếu khai thác các điều kiện giáo dục trong phạm vi nhà trường sang việc tạo điều kiện cho học sinh được học tập qua các nguồn học liệu đa dạng, phong phú trong xã hội, nhất là qua Internet; ... phát triển năng lực tự học, tự nghiên cứu và chuẩn bị tâm thế cho học tập suốt đời.

Kiểm tra thường xuyên, định kì các phương tiện dạy học hiện có để bảo trì, bảo dưỡng nhất là các phương tiện dạy học hiện đại. Đồng thời sàng lọc loại bỏ các đồ dùng, phương tiện đã rách nát, cũ hỏng không còn phù hợp với việc dạy và học.

Đưa vào tiêu chí thi đua của cá nhân, tổ chuyên môn, đoàn thể để mọi người quan tâm và có trách nhiệm trong việc quản lý và sử dụng.

3.4.3. Điều kiện thực hiện

Ban giám hiệu cần biết phối hợp với các ban ngành, các cơ quan, doanh nghiệp, các cơ sở sản xuất, dịch vụ tại địa phương tạo cơ hội cho giáo viên và học sinh được học tập tại thực địa, sử dụng cơ sở vật chất, thiết bị dạy học của các đơn vị đó như là phương tiện thực tế để dạy và học. Với cách này, không nhất thiết phải đợi trang bị đầy đủ cơ sở vật chất, thiết bị dạy học mới thực hiện đổi mới phương pháp dạy học. Hơn nữa bằng cách đó, việc dạy học gắn với thực tiễn cuộc sống được phát huy.

Bên cạnh đó, hiệu trưởng cần biết tận dụng các cơ hội để khai thác nguồn kinh phí theo phương thức xã hội hoá, tìm kiếm các nguồn lực bên ngoài xã hội; tăng cường công tác chỉ đạo, tổ chức, xây dựng nền nếp của các hoạt động khai thác, sử dụng và bảo quản thiết bị dạy học sao cho có hiệu quả, tránh lãng phí.

Trong sử dụng các nguồn kinh phí, cần lựa chọn ưu tiên và đầu tư có trọng điểm cho từng giai đoạn một cách hợp lý, tránh dàn trải tốn kém, đặc biệt là trang bị các phương tiện hiện đại dùng chung.

Quan tâm bồi dưỡng và tạo điều kiện cho đội ngũ giáo viên nhà trường tự nghiên cứu học tập thực hành để cập nhật, tiếp cận phương tiện hiện đại, giúp giáo viên sử dụng có hiệu quả các phương tiện đó cho quá trình đổi mới phương pháp dạy học và tích cực tự làm thiết bị, đồ dùng dạy học.

3.5. Chỉ đạo và quản lý công tác kiểm tra đánh giá theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực học sinh

3.5.1. Ý nghĩa của biện pháp

Kiểm tra đánh giá là khâu quan trọng trong quá trình dạy học. Đổi mới chương trình tiểu học đòi hỏi phải tiến hành đồng bộ các khâu, trong đó có khâu kiểm tra đánh giá. Với hai chức năng “Xác nhận” và “Điều khiển”, đánh giá luôn góp phần tích cực vào việc nâng cao chất lượng giáo dục. Chính vì vậy cần phải chỉ đạo giáo viên nắm vững cách kiểm tra, đánh giá và vận dụng linh hoạt

vào thực tế giảng dạy. Từ thực tế hoạt động kiểm tra, đánh giá hiện nay chủ yếu chú ý đến yêu cầu tái hiện kiến thức và đánh giá qua điểm số đã dẫn đến tình trạng giáo viên và học sinh duy trì dạy học theo lối "đọc-chép" thuần túy. Học sinh học tập thiên về ghi nhớ, nhớ càng nhiều kiến thức càng tốt, ít quan tâm vận dụng kiến thức dẫn đến hệ quả là nhiều học sinh thụ động trong việc học tập; khả năng sáng tạo và năng lực vận dụng tri thức đã học để giải quyết các tình huống thực tiễn cuộc sống còn hạn chế; chưa đáp ứng đầy đủ mục tiêu đặt ra là phát triển năng lực cá nhân, tính năng động và sáng tạo. Từ chủ yếu kiểm tra việc ghi nhớ kiến thức sang đánh giá năng lực; từ chủ yếu đánh giá kết quả học tập sang kết hợp đánh giá kết quả học tập với đánh giá quá trình, đánh giá sự tiến bộ của học sinh. Vậy việc kiểm tra đánh giá có vai trò ý nghĩa quan trọng, là khâu đột phá trong công tác quản lý dạy học theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực học sinh.

3.5.2. Cách thức thực hiện

Xây dựng kế hoạch kiểm tra cụ thể, toàn diện sát với tình hình thực tế. Tổ chức triển khai kế hoạch đầy đủ và đúng tiến độ, góp ý thức đầy kịp thời. Điều chỉnh kế hoạch nếu thấy chưa phù hợp.

Bồi dưỡng nghiệp vụ và năng lực kiểm tra đánh giá cho giáo viên.

Đổi mới phương pháp đánh giá: Cần theo dõi, kiểm tra đánh giá theo quá trình dạy học; quan tâm tiến độ hoàn thành từng nhiệm vụ của học sinh để áp dụng biện pháp cụ thể, kịp thời giúp đỡ học sinh kịp thời. Chấp nhận sự khác nhau về thời gian và mức độ hoàn thành nhiệm vụ của học sinh.

Đánh giá kết quả học tập theo năng lực chú trọng khả năng vận dụng sáng tạo tri thức trong những tình huống ứng dụng khác nhau.

Đánh giá giờ dạy của giáo viên, ban giám hiệu cần tập trung chú ý nhiều đến hoạt động học của học sinh.

Xây dựng các tiêu chí đánh giá giờ dạy dựa trên kết quả hoạt động học của học sinh và việc tổ chức hoạt động học cho học sinh của giáo viên. Hiệu trưởng chỉ đạo các tổ chuyên môn thảo luận xây dựng các tiêu chí đánh giá giờ

dạy, cụ thể hóa từng tiêu chí thành các mức độ khác nhau để dễ đánh giá và có sự thống nhất.

3.5.3. Điều kiện thực hiện

Trước hết bồi dưỡng giáo viên để họ nắm chắc văn bản hợp nhất số 03/2016/TT-BGD&ĐT và Thông tư số 27/2020/TT-BGD&ĐT về việc đánh giá xếp loại học sinh Tiểu học. Cán bộ quản lý nắm chắc các nguyên tắc, kỹ năng đánh giá kết quả học tập của học sinh, đó là:

- Đánh giá và xếp loại căn cứ vào yêu cầu cần đạt của môn học.
- Kết hợp đánh giá định lượng và định tính; kết hợp đánh giá của giáo viên với tự đánh giá của học sinh.
- Thực hiện công khai, công bằng, khách quan, chính xác và toàn diện.
- Đánh giá và xếp loại kết quả đạt được và khả năng phát triển từng mặt của học sinh; coi trọng việc động viên, khuyến khích sự tiến bộ của học sinh; không tạo áp lực cho cả học sinh và giáo viên.

Trong giảng dạy giáo viên phải thường xuyên kiểm tra đánh giá, động viên kịp thời đối với mỗi cố gắng của học sinh, trân trọng các em, giúp các em tiến bộ và trưởng thành hơn trong học tập cũng như trong cuộc sống.

Đánh giá việc thực hiện đổi mới phương pháp dạy học, điều chỉnh kế hoạch khi cần thiết.

4. Tính mới và hiệu quả

4.1. Tính mới

Khi mà cùng lúc thực hiện hai chương trình, việc quản lý hoạt động dạy học của giáo viên được đề cập trong sáng kiến đã đề cao tính chủ động, sáng tạo của mỗi giáo viên trong công tác xây dựng kế hoạch môn học, xây dựng kế hoạch bài dạy, trong việc tổ chức các hoạt động giáo dục. Trong công tác đánh giá học sinh tiếp cận đánh giá quá trình, đánh giá các biểu hiện phẩm chất, năng lực người học. Trong đánh giá giờ dạy của giáo viên, ban giám hiệu quan tâm đến hoạt động của học sinh. Giải chỉ đạo, quản lý đổi mới phương pháp và hình

thực dạy học tiếp cận với lý thuyết “Quản lý sự thay đổi”. Đây là một trong lý thuyết được nhiều lĩnh vực áp dụng trong công tác quản lý.

4.2. Hiệu quả

Sau khi áp dụng các biện pháp quản lý trên, việc dạy học của giáo viên lớp 5 nhà trường có những sự thay đổi rõ rệt.

Cơ sở vật chất, phương tiện thường xuyên được tu bổ, mua mới. Năm học 2022-2023, trường có 18/23 lớp có màn hình ti thông minh, kể nối Internet. Các phòng học được trang bị wifi, mạng internet, giúp giáo viên dễ dàng khai thác nội dung cũng như các tư liệu học dạy học góp phần lớn vào đổi mới dạy học. Thư viện nhà trường duy trì mức độ Thư viện Xuất sắc.

Sau thời gian áp dụng tại trường, từng giáo viên đã nhận thức đúng đắn về việc cần thay đổi để thích ứng với chương trình giáo dục mới 2018, thể hiện cụ thể trong các công việc: chủ động xây dựng kế hoạch môn học; chủ động trong sắp xếp, điều chỉnh nội dung dạy học, tích cực đổi mới phương pháp hình thức dạy học, việc kiểm tra, đánh giá cũng được giáo viên tiến hành thường xuyên, bài bản hơn. Số lượng tiết dạy được đánh giá “Giỏi” nhiều hơn. Trong hội thi giáo viên dạy giỏi khối lớp 2 và lớp 4, trường có 02 giáo viên đi thi đều được công nhận giáo viên dạy giỏi cấp huyện, có số điểm nằm trong tốp đầu của huyện. Trường có phòng trào tốt về đổi mới phương pháp và hình thức dạy học. Kết quả dự giờ (GV được dự giờ của 2 năm học giống nhau, mỗi GV dự 02 tiết)

Thời gian (tính đến 28/2)	TS tiết	Giỏi		Khá		TB		Yếu	
		SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
Năm học 2021-2022	10	4	40	5	50	1	10	0	0
Năm học 2022-2023	10	6	60	3	30	1	10	0	0

KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

1. Kết luận

Qua thời thời gian nghiên cứu, và khảo sát thực tế sáng kiến đã chỉ ra được các thực trạng của vấn đề đó là:

1.1. Tâm lý ngại thay đổi của cả cán bộ quản lý lẫn giáo viên.

1.2. Nội dung dạy học lớp 5 còn chưa tinh giản, bố trí chưa hợp lý, một số nội dung không còn phù hợp, một số nội còn thiếu để học tiếp lớp 6 chương trình mới... cần các nhà quản lý chỉ đạo sắp xếp, thay đổi, bổ sung.

1.3. Việc xây dựng kế hoạch tổ chức đổi mới phương pháp và hình thức dạy học chưa được quan tâm.

1.4. Cơ sở vật chất, phương tiện đồ dùng dạy học còn thiếu, nhận thức về việc tổ chức các hoạt động dạy học còn bó hẹp trong khuôn viên nhà trường.

1.5. Công tác kiểm tra đánh giá còn trú trọng đánh giá điểm số, đánh giá thời điểm, chưa quan tâm xây dựng đánh giá theo quá trình, đánh giá năng lực phẩm chất của học sinh.

Đồng thời sáng kiến cũng đưa ra các biện pháp

Biện pháp 1: Làm tốt công tác tư tưởng, chính trị cho đội ngũ giáo viên.

Biện pháp 2: Chỉ đạo, quản lý việc thay đổi, tinh giản, sắp xếp nội dung học tập.

Biện pháp 3: Chỉ đạo, quản lý việc đổi mới phương pháp, hình thức dạy học.

Biện pháp 4: Quản lý, tăng cường CSVC, phương tiện, thiết bị dạy học.

Biện pháp 5: Chỉ đạo, quản lý công tác kiểm tra, đánh giá theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực học sinh.

Sau một thời gian áp dụng, sáng kiến đã góp phần quan trọng trong việc đổi mới phương pháp và hình thức dạy học của giáo viên lớp 5. Giáo viên chủ động, sáng tạo, mạnh dạn trong việc xây dựng kế hoạch dạy học, điều chỉnh nội dung dạy học, đổi mới trong đánh giá học sinh. Học sinh tự tin, chủ động, mạnh dạn, giao tiếp tốt hơn nhiều.

2. Khuyến nghị, đề xuất

Đề sáng kiến này được áp dụng có hiệu quả thì cần:

1.1. Đối với giáo viên

Phải tự giác nêu cao tinh thần trách nhiệm trong giảng dạy và tham gia nhiệt tình các hoạt động giáo dục trong nhà trường.

1.2. Đối với nhà trường

Phân công đúng người, đúng việc, phù hợp với trình độ, năng lực của từng người, luôn luôn kiểm tra động viên khích lệ cán bộ giáo viên hoàn thành tốt công việc được giao.

Xây dựng cơ sở vật chất đảm bảo cho việc giảng dạy của giáo viên và việc học của học sinh. Đầu tư kinh phí mua sắm trang thiết bị dạy học phục vụ cho giảng dạy, học tập của thầy và trò. Tham mưu với địa phương xây dựng các phòng chức năng để nhà trường đủ cơ sở vật chất để giảng dạy – học tập, tiến tới xây dựng chuẩn Quốc gia.

Tuyên dương, khen thưởng, truyền thông nhân rộng điển hình và chia sẻ kinh nghiệm; nêu gương dạy tốt, khích lệ đổi mới.

Tiếp tục bồi dưỡng nâng cao chất lượng đội ngũ, hướng dẫn người mới thông qua sinh hoạt tổ chuyên môn theo nghiên cứu bài học để họ có thể kế tục việc đổi mới.

Lưu trữ hồ sơ giúp cho việc nhìn lại quá trình đổi mới phương pháp và hình thức dạy học của nhà trường, đánh giá và rút ra các bài học kinh nghiệm cho những thành công và những thất bại. Thậm chí cả bài học kinh nghiệm cho việc xử lý những tình huống xung đột nảy sinh.

Kế hoạch chiến lược phát triển nhà trường cần đảm bảo tính kế thừa.

Trên đây là một số biện pháp chỉ đạo, quản lý dạy học phát triển phẩm chất, năng lực cho học sinh lớp 5. Tuy nhiên, mỗi nhà trường có một đặc điểm khác nhau, điều kiện khác nhau nên phải xác định được những vấn đề cụ thể của nhà trường đang gặp phải, phải tự đánh giá được thực trạng và xác định đúng trường mình đang đứng ở vị trí nào trong quá trình phát triển, nhận diện chính

xác vấn đề cần thay đổi để đưa ra một lộ trình thay đổi phù hợp. Điều quan trọng đối với nhà quản lý cần phải nắm bắt thật chắc chắn sự xuất hiện từng giai đoạn trong quá trình thay đổi để xác định trách nhiệm quản lý phù hợp. Các biện pháp nói trên cũng vậy, tùy theo điều kiện cụ thể của từng trường có thể theo thứ tự, có thể thực hiện đan xen hoặc đồng thời. Các biện pháp chỉ thật sự phát huy tác dụng khi nó được vận dụng một cách linh hoạt, tùy theo điều kiện thực tế của từng trường.

Do thời gian nghiên cứu ngắn, trình độ còn hạn chế, chắc chắn không tránh khỏi thiếu sót, tôi rất mong nhận được nhiều sự đóng góp ý kiến.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Cẩm nang quản lý trường học - NXB LĐXH.
 2. Cẩm nang dành cho hiệu trưởng - NXB Sự thật.
 3. Luật giáo dục - NXB LĐXH.
 4. Làm chủ phương pháp dạy học - NXB Đại học Quốc gia thành phố Hồ Chí Minh.
 5. Quản lý chuyên môn của Hiệu trưởng trường tiểu học - Tài liệu bồi dưỡng Hiệu trưởng trường tiểu học.
 6. Thông tư 32/TT-BGDĐT, ban hành chương trình tổng thể GDPT năm 2018.
-